

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Niedziela, dnia 16 sierpnia 1914 r.

Odezwa do Polaków.

Austrjacy przeszli przez Sawę i Drynę.

Wojna toczy się w ścistej tajemnicy.

Odezwa do Polaków.

PETERSBURG, 14 sierpnia. (P.A.P.) Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę, Zwierzchni Wódz Naczelny wydał następującą odezwę:

„Polacy!

„Wybiła godzina, w której przekazane wam marzenie ojców i dziadów waszych bliźni się może.

„Przed półtora wiekiem, tywe ciało Polski rozszarpano na kawały, ale dusza jej nie umarła. Zyla ona nadzieją, że nadejdzie godzina zamartwychwstania dla narodu polskiego i dla pojednania się braterskiego z Wielką Rosją.

„Wojsko rosyjskie niesie wam błogą wieść owego pojednania. Niechaj się zatrą granice, rozcinające na części naród polski! Niech naród polski połączy się w jedno ciało pod berłem Cesarza rosyjskiego! Pod berłem odrodzi się Polska, swobodna w swojej wierze, języku i samorządzie.

„Jednego tylko spodziewa się Rosja po was: takiego samego poszanowania praw ludów, z którymi związały was dzieje.

„Z sercem otwartym, z ręką po bratersku wyciągniętą, kroczy na wasze spotkanie Wielka Rosja. Wierzy ona, iż nie zarżewiał miecz, który poraził wroga pod Grunwaldem.

„Od brzegów oceanu Spokojnego do mórz północnych ciągną hufce rosyjskie. Zorza nowego życia dla was wschodzi.

„Niech zajaśnieje na tej jutrzni znamię Krzyża, odłomki i zamartwychwstania narodów!

„Zwierzchni Wódz Naczelny, Generał-Adjutant MIKOŁAJ”.

Dnia 1 (14) sierpnia, 1914 roku.

Głosy prasy rosyjskiej.

PETERSBURG. O odezwie Naczelnego Wodza do Polaków pisze „Riecz” co następuje: A więc odbudowanie Polski w jej granicach etnograficznych! Aby tego dopiąć, można istocie odnieść na drugi plan wszelkie porachunki wewnętrzne. Odezwa przyrzeka Polsce swobodę co do jej wiary, języka i samorządu. Jakżeż dalekiem jest to od niedawnych zajęć w Radzie Państwa.

„Nowoje Wremia” pisze: Radosnem drgnieniem uderzą serca i myśli tych, do których dojdą te słowa. Nadeszła chwila zupełnego pojednania dwóch bratnich narodów. Wszędzie nowa jutrznia dla Polski. Niech w tej radosnej chwili zgaśnie na wieki nasza waśń rodzinna.

Ukaz Najwyższy.

PETERSBURG, 14 sierpnia. (PAT) Ogłoszono Najwyższy Ukaz Imienny do Senatu Rządzącego:

„Uznawszy za konieczne określić przepis, którymi Rosja kierować się będzie podczas wojny, rozkazujemy: zawiesić moc obowiązującą wszelkich ulg i przywilejów, przyznanych poddanym państw nieprzyjacielskich na mocy umów lub zasady wzajemności; zatrzymać, w charakterze jeńców wojennych, poddanych państw nieprzyjacielskich, tak będących w służbie wojskowej, jak należących do poboru; upoważnić odpowiednie władze do wydalenia poddanych pomienionych państw tak z granic Rosji, jako z poszczególnych jej miejscowości, jakoteż zatrzymywać tych poddanych i osiedlić ich w innych guberniach i okręgach. Na przyjazd poddanych państw nieprzyjacielskich do Rosji udzielać winna pozwoleń każdorazowo i specjalnie właściwa władza. Aresztować statki handlowe państw nieprzyjacielskich, zatrzymane przez wojnę w portach rosyjskich; te z pośród pomienionych okrętów, których budowa wskazuje, że przeznaczone do przelotowania na statki wojenne, skonfiskować według procedury określonej przez ustawę o łupach morskich na ogólnej zasadzie art. tejże ustawy. Pozwolić poddanym państw neutralnych bez przesady utrzymywać nadal stosunki handlowe z Rosją; portami i miastami pod warunkiem przestrzegania rozządzeń władz wojskowych i wojskowo-morskich. Zachowywać pod

runkiem wzajemności, poza przepisami prawa, obowiązującymi podczas wojny, uchwały poniższych konferencji międzynarodowych: paryskiej deklaracji morskiej z dnia 4 (16) kwietnia r. 1856, deklaracji petersburskiej z dnia 29 listopada (11 grudnia) r. 1868 (o usunięciu z użycia kul wybuchowych) oraz deklaracji, podpisanych podczas pierwszej konferencji pokojowej w Haadze (dnia 17 (29) lipca r. 1899, mianowicie deklaracji o nieużywaniu pocisków, których jedynym celem jest szerzenie szkodliwych, duszących gazów, deklaracji o nieużywaniu kul, łatwo rozszerzających się lub splaszczających się w ludzkim ciele; do takich pocisków należą kule opancerzone, których pancierz nie pokrywa całej, właściwej kuli, lub posiada nacięcia; konwencji genewskiej z dnia 28 czerwca (6 lipca) r. 1906, o ulżeniu dolanionych i chorych żołnierzy podczas wojny lądowej; traktatów, podpisanych podczas drugiej konferencji pokojowej w Haadze d. 5 (18) grudnia r. 1907, mianowicie Konwencji o prawach i zwyczajach wojny lądowej, konwencji o prawach i obowiązkach państw i osób centralnych podczas wojny lądowej, konwencji o położeniu nieprzyjacielskich okrętów handlowych na początku akcji wojennej, konwencji o przekształceniu statków handlowych na okręty wojenne, konwencji o bombardowaniu za pomocą sił morskich podczas wojny, konwencji o stosowaniu podczas wojny morskiej konwencji genewskiej, oraz konwencji o prawach i obowiązkach państw neutralnych podczas wojny morskiej.

Senat Rządzący nie omieszka wydać właściwego rozporządzenia celem wykonania powyższego.

Na oryginalne Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano

„MIKOŁAJ”.

Kontrasygnował prezes Rady ministrów, sekretarz stanu Goremykin.

Walka z aeroplanami.

PETERSBURG. W Suwalskiej i Kowieńskiej gub. wojska rosyjskie z powodzeniem walczą z aeroplanami wywiadowczymi przeciwnikami.

Zaprzeczenie.

KOPENHAGA. Z Londynu zaprzeczają pogłoskom o przedstawieniu przez Anglię ultimatum Turcji.

Wojna francusko-niemiecka.

PARYŻ. W piątek, dwustu polskowych cyklistów otoczyło niemiecki oddział, złożony z 400 osób, w z pośród nich zabito 30 wziętych do niewoli. Przejsicielew miasta Saal zajęte zostało przez wojska francuskie, które zdobyło również siednie wyżyny. Francuzi mają ledwie kilku rannych. W mieście Saal znaleziono wiele zapasów, w zużyje to na zupełny brak żywności w odstępowaniu Niemców. Wojska niemieckie, rozbite w czwartek, aczkolwiek wyczerpane, poczyniły być ponownej ofensywy.

Odparty atak.

PARYŻ. Na południowym skrzydle belgijczycy odparli atak dywizji kawalerji niemieckiej.

Algier śpieszy z pomocą.

PARYŻ. Przygotowania do koncentracji wojsk w Algierze i przewozu ich do Francji zostały zakazane. Bombardowanie miast Bone i Filipville przez dwa niemieckie krążowniki nie poczyniło żadnych szkód. W piątek wojska afrykańskie, złożone głównie z tubylców, zebrawszy się w pobliżu Belfortu, uformowały dwa korpusy piechoty.

PARYŻ. Przewóz wojsk francuskich na kontynent oraz angielskich do Francji odbywa się pod ochroną eskadry angielsko-francuskiej. Dowóz zapasów dla wojsk sojuszników odbywa się swobodnie.

Wojna serbsko-austrjackska.

NISZ. 12 sierpnia wieczorem austrjacy usiłowali przejść przez Sawę pod ochroną artylerji. Artylerja serbska zmusiła nieprzyjaciela do odstąpienia nieładzie. Austrjacy ponieśli wielkie straty. Jednocześnie jednak nieprzyjacielowi udało się przejść przez Drynę w pobliżu Łożnicy i przez Sawę. Artylerja serbska zapiła pod Białogrodem statek z żołnierzami austrjackimi. W tej chwili na drugim brzegu wykryto nieprzyjacielski pułk piechoty i dywizję kawalerji. Artylerja serbska zmusiła austrjaków do ucieczki. Próba nieprzyjaciela wylądowania na Dunaju w pobliżu Tekli nie udała się. Ostrzeżenie Białogrodu odbywa się każdej nocy.

Powody bezczynności floty angielskiej.

KOPENHAGA. Korespondent paryskiej gazety „Tagemar” donosi, że dopiero teraz zaniepokojona opinia publiczna we Francji otrzymała odpowiedź na dręczące ją od tygodnia pytanie o bezczynność floty angielskiej. Okazało się obecnie, że powodem tej bezczynności było to, iż główne siły floty angielskiej ochraniały lądowania wojsk angielskich na terytorjum francuskie i częściowo belgijskie.

Lądowanie to było trzymane ze względów bardzo zrozumiałych w najściślejszej tajemnicy. Dopiero teraz, kiedy wysadzono korpus angielski w sile stu tysięcy żołnierzy różnych gatunków broni na ląd i wojsko to znajduje się w pełnym marszu na pole walki, prasa paryska rozpisuje się entuzjastycznie o niem, podnosząc niezwykłą sprawność wojsk angielskich.

„Temps” stwierdza, że wprowadzenie na pole walki tak ważnego czynnika bojowego, a nie branego zazwyczaj pod uwagę przy obliczaniu sił przeciwników, może wnieść wielkie zamieszanie w obliczenie strategików niemieckich i pokrzyżować ich plany.

„W ściślejszej tajemnicy”.

ŁONDYN. Wiadomości wojenne, które dotychczas były bardzo skąpe, prawdopodobnie obecnie przerwane zostaną zupełnie. Angielskie biuro prasowe nie podaje żadnych informacji o przesuwaniach się armji angielskiej. To samo czynią francuzi i belgijczycy. **Wojna prowadzona jest w ściślejszej tajemnicy.** Biuro prasowe ostrzega publiczność, aby nie wierzyła pogłoskom i oświadcza, że o angielskich zwycięstwach i niepowodzeniach wydawane będą oficjalne zawiadomienia.

Kronika.

Komitet Obywatelski zwraca się za naszym pośrednictwem z prośbą do wszystkich mieszkańców m. Łodzi, aby dziś, t. j. w niedzielę, raczyli drobne ofiary składać do skarbonek podczas kwesty na chleb dla biednych. Skarbonki roznosić będą tylko obywatele i obywatelki z wyłączeniem młodzieży.

— (d) **Ważne wyjaśnienie.** Wczoraj po południu gubernator piotrkowski, szambelan Jaczewski otrzymał telegraficznie wyjaśnienie z Petersburga, że zamieszkałi tutaj poddani niemieccy i austriaccy, polacy, o ile w ciągu 24-ch godzin złożą podania o przyjęcie poddaństwa rosyjskiego, będą mogli nadal miasto nasze zamieszkiwać.

— (d) **Wysyłanie obcych poddanych.** Dotychczas wysłano z Łodzi 6 pociągów z poddanymi niemieckimi i austriackimi. Nie wszyscy wysłani, których liczba sięga 10,000, mogli się w pociągach tych pomieścić. Przy wysyłaniu przez cały czas obecny był na stacji kolei fabryczno-łódzkiej gubernator piotrkowski, szambelan Jaczewski.

— (d) **Pierwszy dzień bonów.** W pierwszym dniu wypuszczenia bonów, t. j. w piątek, nabyto ich na sumę 22,000 rb.

— (d) **Łódzkie urzędy policyjne** prawdopodobnie już jutro zaczną funkcjonować normalnie.

— (d) **W więzieniach.** Wczoraj, o godz. 6 wiecz., władze więzienne przyjął z powrotem z rąk milicji zarząd w więzieniach łódzkich.

— (t) **Z poczty.** Wczoraj na głównej poczcie o godz. 3-ej rozpoczęto już przyjmowanie i wysyłanie zwykłej korespondencji. Gdy tylko przybędzie reszta funkcjonariuszów, natychmiast rozpocznie się przyjmowanie korespondencji poleconej i przekazów.

— (t) **Z kolei.** Dziś wyjadą do Warszawy dwa pociągi: o godz. 7 m. 35 rano i 8 m. 40 wiecz. Spodziewane są z Warszawy o godz. 1 i 45 po poł; 6 m. 45 wiecz. oraz 12-ej w nocy.

— (t) **W sprawie gazowni.** Adw. Piotr Kon, badając przyczynę odezwy wystosowanej przez zarząd gazowni robotników — informuje iż w istocie w kasie gazowni brak gotówki, a zarządzający p. Nelkenbaum przyrzekł, że wszelkie pieniądze, jakie wpłyną od konsumentów, zostaną natychmiast użyte na wypłaty dla robotników.

— (d) **Z Warszawskiego Banku Handlowego.** W Łódzkim oddziale Warszawskiego Banku Handlowego wypłacono 30-tu pracownikom trzymiesięczną pensję z ostrzeżeniem, że jeżeli po upływie trzech miesięcy wojna trwać będzie dalej, dalsza wypłata pensji zostanie wstrzymana.